

BIOMODE

**Yritysten asenteet ja valmiudet biokaasun
käyttöönottoon liikennepolttoaineena**

- Markkinaselvitys: Vaasa, Seinäjoki, Laihia ja Mustasaari + lähiympäristöt

Syksy 2008

Merja Pakkanen & Nea Aspholm

vaasa | emg

TAUSTAA

VaasaEMG

VaasaEMG on Vaasan yliopiston Levon-instituutissa toimiva tutkimusryhmä, joka on erikoistunut energiamarkkinoiden ja –markkinoinnin tutkimukseen. VaasaEMG on perustettu vuonna 1998 ja on alusta asti rahoittanut toimintansa myymällä projekteja.

VaasaEMG:n asiakkaita ovat erilaiset energia-alan yritykset (kuten ABB, Shell, Fortum, Helsingin Energia, Vaasan Sähkö, E.ON, EGL Nordic jne.) sekä organisaatiot (ent. Kauppa- ja teollisuusministeriö, Energiamarkkinavirasto, ERGEG jne.). VaasaEMG tekee myös julkisrahoitteisia (esim. Tekes-rahoitteisia) tutkimusprojekteja.

VaasaEMG

VaasaEMG:n tutkimuksen painopistealueita ovat kuluttajakäyttäytyminen energia-alalla, energian hintojen analysointi sekä energiamarkkinoiden toimivuuden ja kehittymisen arviointi, mutta hankkeita on toteutettu erittäin monipuolisesti energiateeman ympärillä.

BIOMODE:ssa VaasaEMG vastaa hankkeessa tehtävästä markkinointitutkimuksesta.

Osaprojektin taustaa

Biokaasun liikennekäytön mahdollisuuksia selvitellessä on erittäin tärkeää ymmärtää alusta lähtien päättäjien ja käyttäjien asenteita, tietoisuutta ja informaatiotarpeita.

Nämä kaikki vaikuttavat vahvasti päätöksentekoon, joten ne on ymmärrettävä ja niihin on pyrittävä vaikuttamaan kommunikation ja markkinoinnin keinoin.

Tavoitteena oikeanlainen ja oikein kohdistettu informaatio ja markkinointi, joka edesauttaa biokaasun käyttöönottoa ja nopeuttaa sen yleistä hyväksyntää liikennepolttoaineena.

Osaprojektin tavoitteet

Tarkoituksena oli tehdä suhteellisen kattava markkinointitutkimus Vaasan, Laihian, Seinäjoen ja Mustasaaren alueella.

Tavoitteena oli saada selkeä käsitys siitä, minkälaiset ovat potentiaalisten käyttäjien valmiudet biokaasun käyttöönottoon liikennepolttoaineena, sekä heidän odotuksistaan sen informaation suhteen, jota he tarvitsevat voidakseen vakavissaan harkita biokaasukalustoon investoimista.

Osaprojektin sisältö

Projektissa pyrittiin selvittämään seuraavia asioita:

- Alueen potentiaalisten käyttäjien todelliset halut ja todennäköisyys biokaasun käyttöönottoon liikennekäytössä
- Perusedellytykset biokaasun liikennekäytön käyttöönottoon
+ esteet ja hidasteet
- Informaatiotarpeet biokaasun käyttöönoton suhteen
 - Alustava valmius aloittaa neuvottelut biokaasukalustoon investoimiseksi

Osaprojektin toteuttamistavat

1. Esiselvitys biokaasun liikennekäytöstä (tutkijoille peruskäsitys biokaasun nykyisestä liikennekäytöstä, keskeiset hyödyt ja haasteet, keskeiset toimijat ja asiantuntijat); kirjoituspöytätyö
2. Asiantuntijahaastattelut biokaasun liikennepolttoainekäytön seuraamuksista sekä käyttäjien näkökulmasta olennaisimmista seikoista (tutkijoille relevantti pohjatieto yrityshaastattelujen suunnittelua ja toteuttamista varten); puhelinhaastattelut 11 kpl
3. Yrityshaastattelut Vaasassa, Laihialla ja Mustasaarella kattavan kuvan saamiseksi alueen yritysten valmiuksista biokaasun käyttöönottoon; puhelinhaastattelut 33 kpl.
4. Yrityshaastattelut Seinäjoen seudulla kattavan kuvan saamiseksi alueen yritysten valmiuksista biokaasun käyttöönottoon; puhelinhaastattelut 50 kpl.

Asiantuntijahaastattelut

Haastateltavana erilaisten organisaatioiden edustajia, joilla oli relevanttia osaamista biokaasun liikennekäyttöön liittyen:

Arnold Mona, VTT

Hiltunen Erkki, Vaasan yliopisto

Hiltunen Jari, Gaia Consulting

Kalmari Erkki, Metener Oy

Lampinen Ari, Jyväskylän yliopisto

Lehtomäki Annimari, Jyväskylän Innovation

Luoma Kari, Merinova

Pyynönen Olli, GasPower

Rasi Saija, Jyväskylän yliopisto

Riikonen Arto, Gasum Oy

Vainikka Jussi, Gasum Oy

Yrityshaastattelut

Haastateltavana Vaasan, Laihian, Mustasaaren ja Seinäjoen alueen päättäjiä ja yrityksiä, jotka ovat potentiaalisimpia biokaasun käyttäjiä alkuvaiheessa (kuljetuskalusto liikkuu suhteellisen paljon mutta maantieteellisesti suhteellisen rajatulla alueella):

- Kuljetusalan yritykset 53 kpl (henkilöliikenne 19 kpl, rahtiliikenne 19 kpl , jakeluliikenne 15 kpl)
 - Autokoulut 8 kpl
 - Ympäristöhuoltoyritykset 5 kpl
 - Maanrakennusyritykset 5 kpl
 - Kiinteistöhuoltoyritykset 3 kpl
- Kaupungin ja kunnan edustajat 2 kpl
 - Sekalaiset 7 kpl

Yritysten taustatiedot

- Vajaa puolet yrityksistä toimii paikallisesti, 1/3 alueellisesti ja loput valtakunnallisesti tai kansainvälisesti
- Yritykset keskenään hyvin eri tyyppisiä käytetyn ajokaluston määrän ja tyyppin suhteen

YRITYSHAASTATTELUT

Seinäjoen seutu

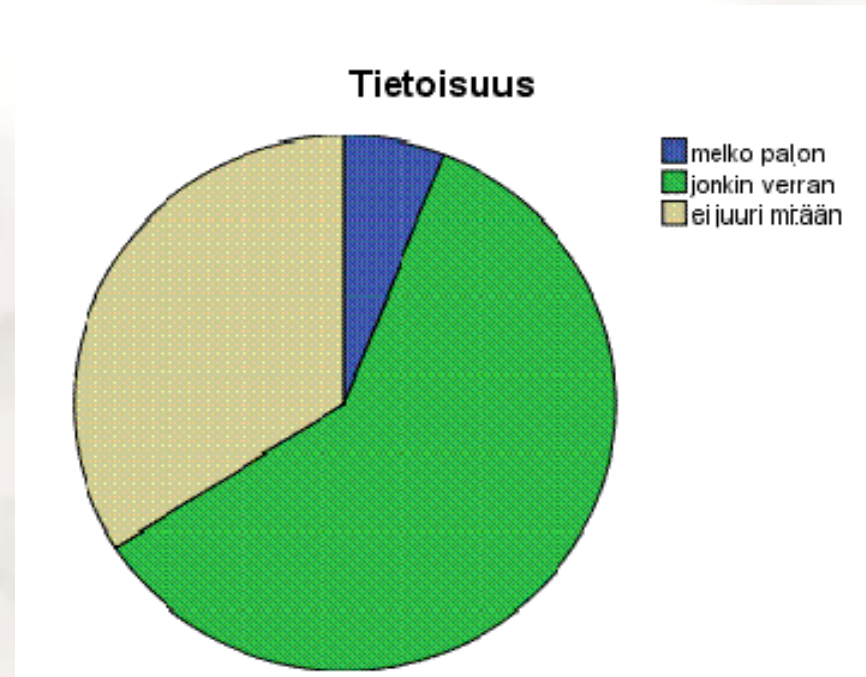
Toteutus

Seinäjoen alueella tehtiin kaikkiaan 50 haastattelua. Haastattelut toteutettiin yhdistämällä kvantitatiivista (määrällistä) ja kvalitatiivista (laadullista) tutkimusmenetelmää. Haastattelut olivat avoimia ja keskustelunomaisia ja niiden tuloksissa on käytetty tulkintaa, mutta haastateltavilta pyydettiin myös asteikollisia vastauksia tiettyihin kysymyksiin, jotta esim. asioiden tärkeysjärjestyksestä pystyttiin muodostamaan luotettava kuva.

TIETOISUUS

Tietoisuus biokaasusta liikennepolttoaineena

6 % melko paljon
60 % jonkin verran
34 % ei juuri mitään

Määritelmä

Jotta haastateltavilta saataisiin luotettavaa tietoa näiden asennoitumisesta biokaasuautojen käyttöönottoon, biokaasu ja sen käytön keskeiset piirteet piti määritellä, sillä suurimmalla osalla vastaajista oli asiasta varsin hatara käsitys.

Määrittely toki jossain määrin voi ohjata vastauksia, mutta sitä pidettiin kuitenkin tässä tapauksessa välttämättömänä.

”Biokaasua tuotetaan erilaisista jätteistä sekä kasveista. Puhdistuksen ja jalostuksen jälkeen biokaasua voidaan käyttää myös liikennepolttoaineena.

Kaasun tankkaus ei eroa perinteisen polttoaineen tankkauksesta.

Karkeasti sanottuna biokaasun hyödyt liikennepolttoaineena ovat sen ympäristöystävällisyys ja kaasun edullisempi hinta. Haittoina ovat alkuvaiheessa tankkausasemien vähäisyys ja erityisen ajokaluston tarve, mikä tarkoittaa investointia uuden ajokaluston ostoon tai vanhan kaluston muuttamiseen kaasukäyttöiseksi.

Biokaasua ja maakaasua voi tankata sekaisin. Tällä hetkellä julkisia maakaasun tankkausasemia on Etelä-Suomessa 10, lähin Tampereella, ja lisää on suunnitteilla. Henkilöautoissa ja pakettiautoissa (ja joissakin kevyissä kuorma-autoissa) on 2-polttoainejärjestelmä, eli ne kulkevat sekä bensalla että kaasulla. Toisin sanoen, kun kaasu loppuu, auto siirtyy automaattisesti käyttämään bensaa. Raskaskalusto on kuitenkin saatavana vain täysin kaasukäyttöisenä.

Kaasun käyttäminen liikennepolttoaineena ei ole uutta teknologiaa vaan se on jo paljon maailmalla käytettyä, toimivaa tekniikkaa”.

HYÖDYT JA HAITAT

Biokaasun liikennekäytön hyödyt ja haitat

Haastateltavien kanssa käytiin tarkemmin läpi erilaisia hyötyjä ja haittoja, mitä yritykselle ja yhteiskunnalle voisi biokaasun käyttöönottoon liittyen olla. Haastateltavien kanssa käytiin näitä hyötyjä ja haittoja läpi yksi kerrallaan, jotta voitaisiin kartoittaa yritysten näkemyksiä eri seikkojen merkityksellisyydestä.

Tämä on olennaista informaatiota biokaasun liikennepolttoainekäytön markkinoinnin kannalta.

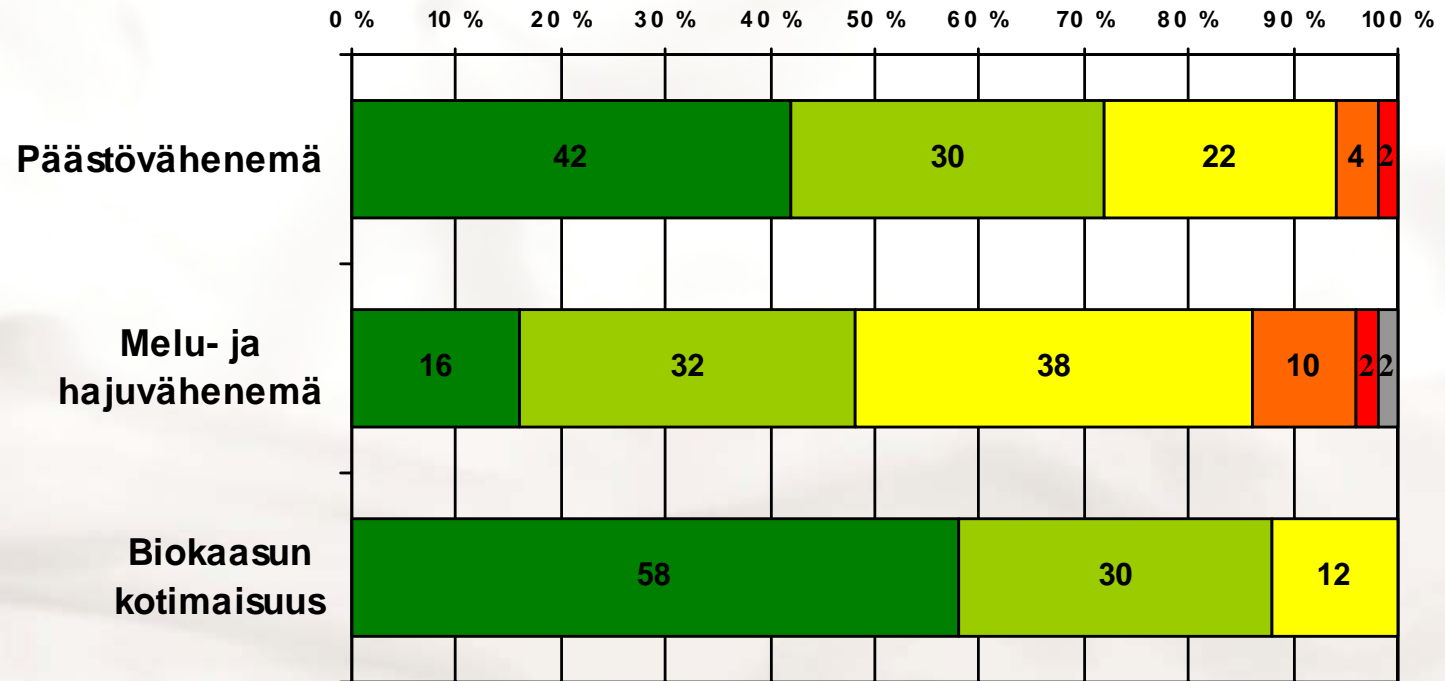
Laajemmin yhteiskuntaan vaikuttavat hyödyt:

- Liikenteen aiheuttamat päästöt vähenevät
- Liikenteen melu- ja hajuhaitat vähenevät
- Polttoaineomavaraisuus ja työllisyys paranevat kotimaisuuden myötä

Yritykseen suoraan vaikuttavat hyödyt:

- Imagohyödyt (positiivisen, ympäristöystävällisen ja vastuullisen kuvan luominen yrityksestä asiakkaille)
 - Ajo- ja työskentelymukavuuden lisääntyminen (haju- ja meluhaittojen vähenemisen ansiosta)
- Taloudelliset hyödyt (biokaasun alhainen hinta)
 - Biokaasun puhtaus (moottoriystävällisyys; pidentää käyttöikää ja vähentää huoltotarvetta)

Yhteiskuntaan vaikuttavat hyödyt ja niiden tärkeys

■ Erittäin merkittävä ■ Melko merkittävä ■ Neutraali
■ Ei kovin merkittävä ■ Ei lainkaan merkittävä ■ Ei osaa sanoa

Tärkein yhteiskuntaan vaikuttava hyöty?

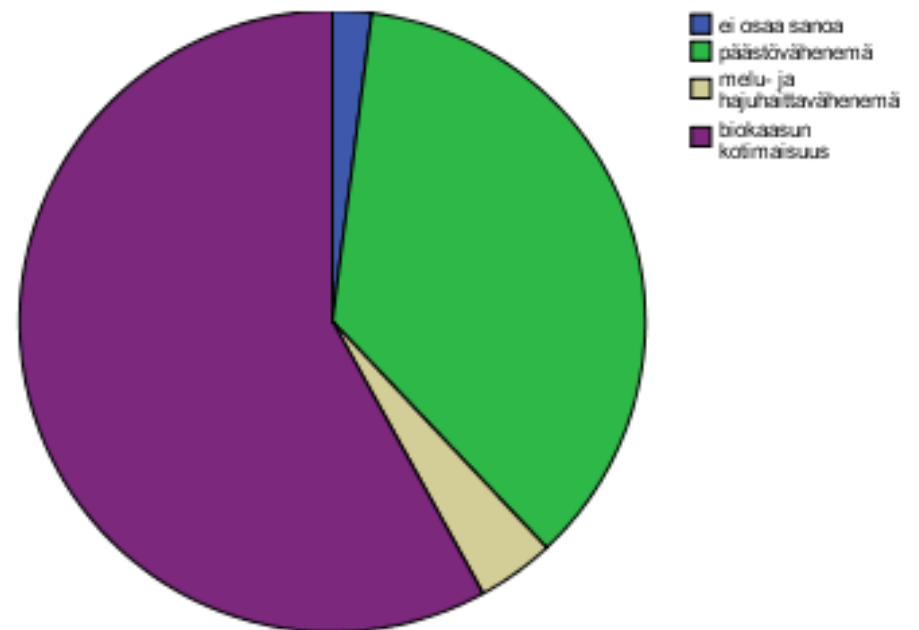
58 % kotimaisuus

36 % päästövähennemä

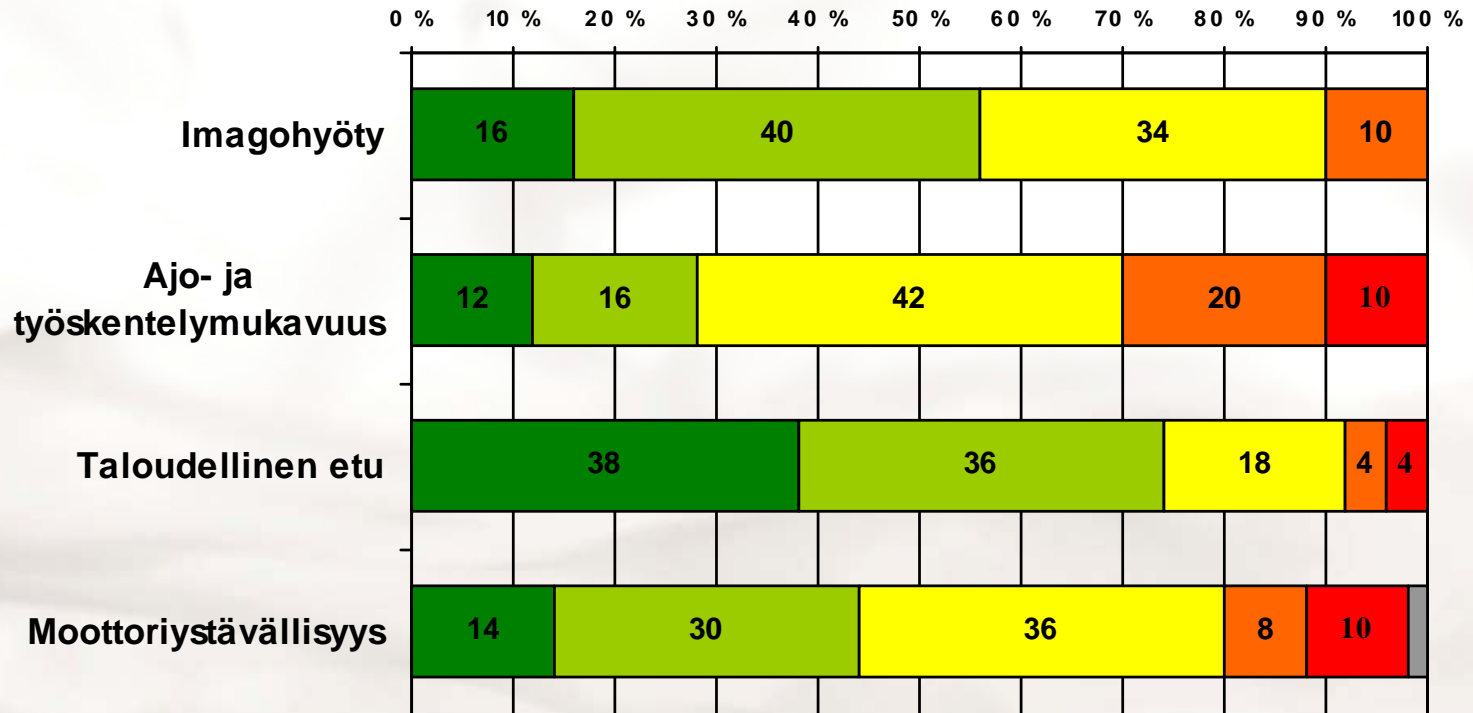
4 % melu- ja hajuvähennemä

2 % ei osaa sanoa

Tärkein yhteiskunnallinen hyöty

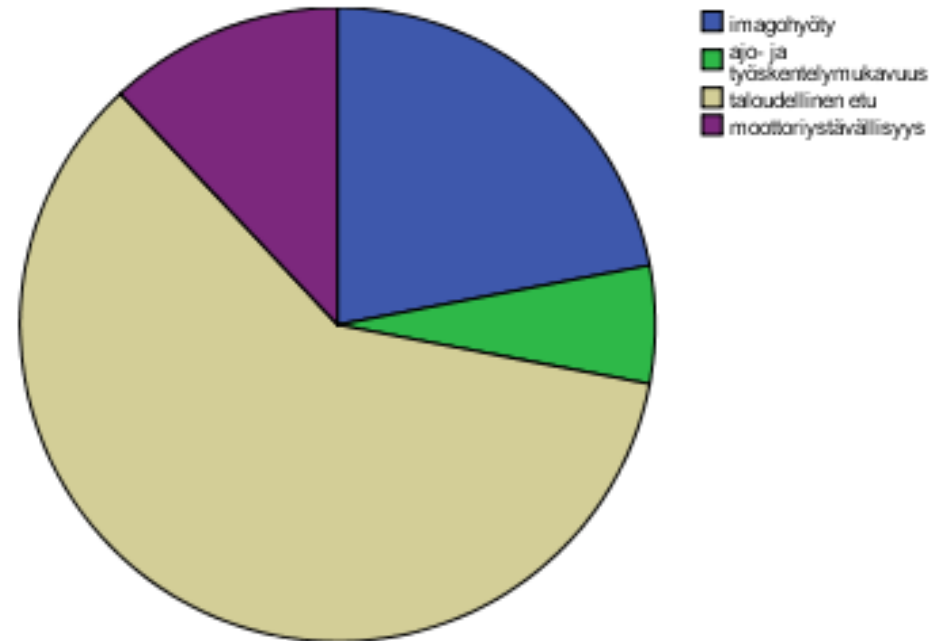

Yritykseen vaikuttavat hyödyt ja niiden tärkeys

Tärkein yritykseen vaikuttava hyöty?

Tärkein yritykseen kohdistuva hyöty

60 % taloudellinen etu

22 % imagohyöty

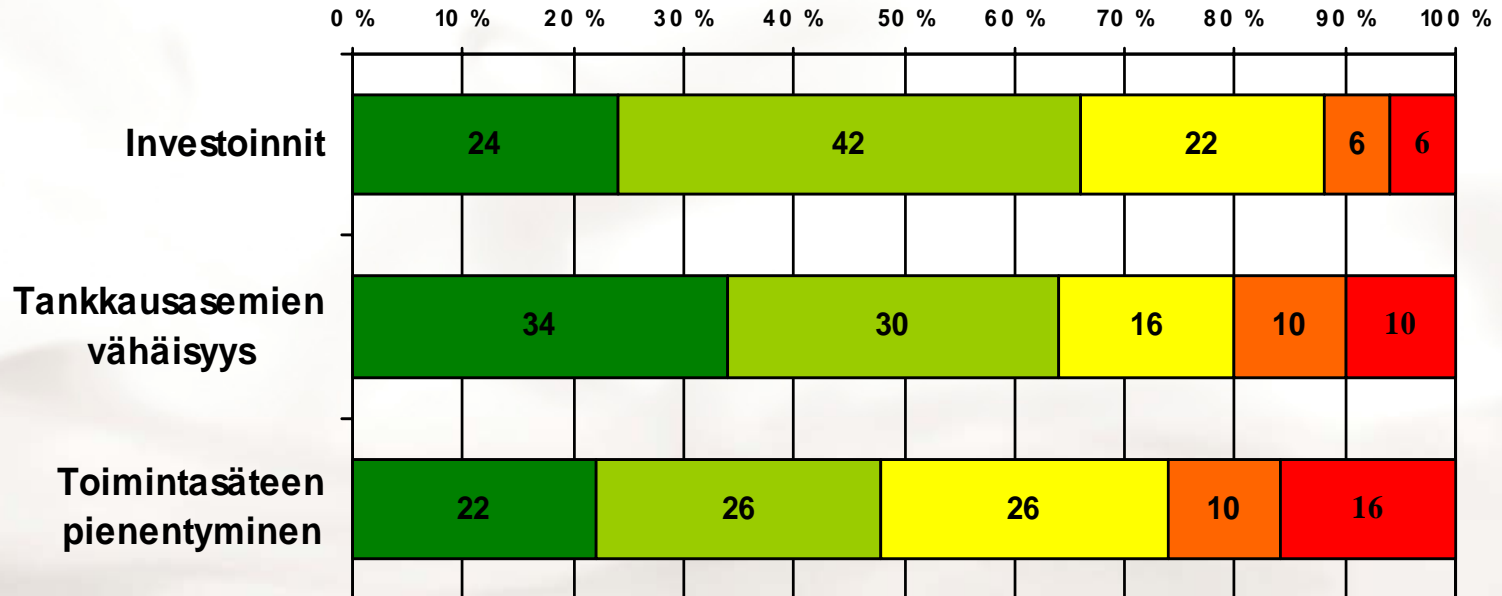
12 % moottoriystävällisyys

6 % ajo- ja työskentelymukavuus

Mahdolliset haitat:

- Investointitarve (uuden ajokaluston hankinta)
 - Tankkausasemien vähäisyys/sijainti
 - Ajosäteen pienentyminen

Haitat ja niiden tärkeys

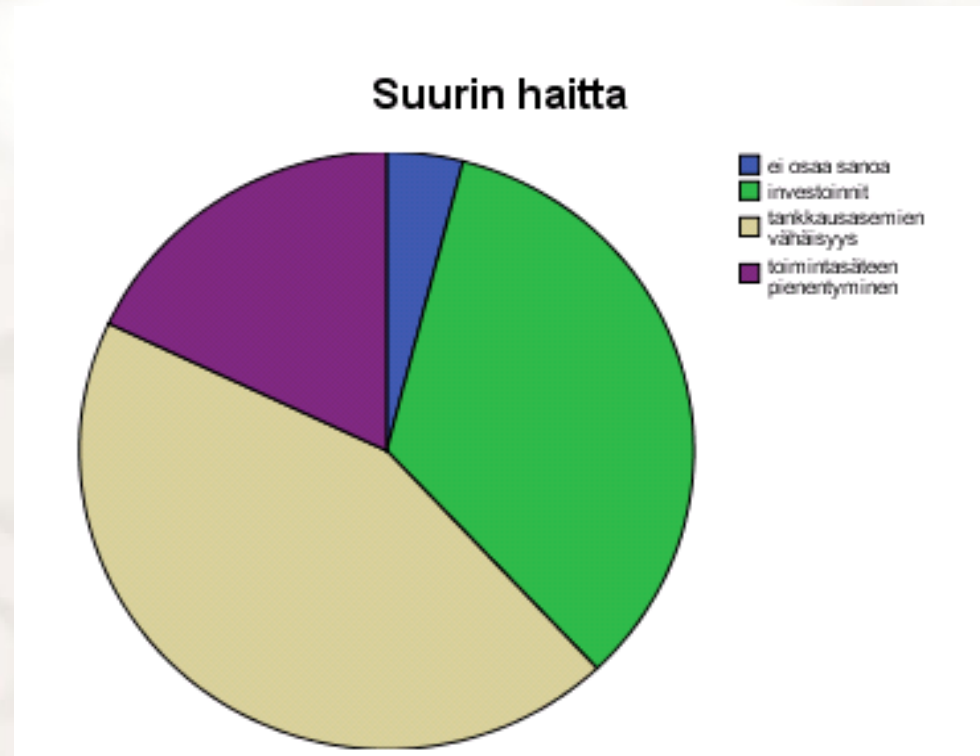
Merkittävin haitta?

44 % tankkausasemien vähäisyys

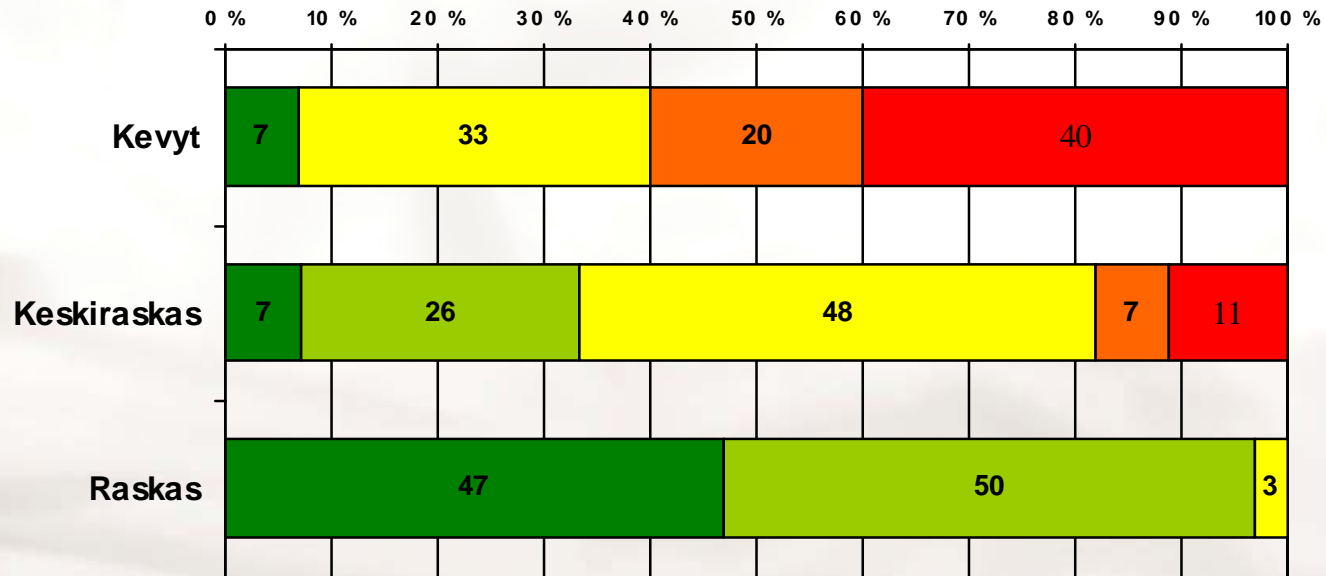
34 % investointitarpeet

18 % toimintasäteen pienentyminen

4 % ei osaa sanoa

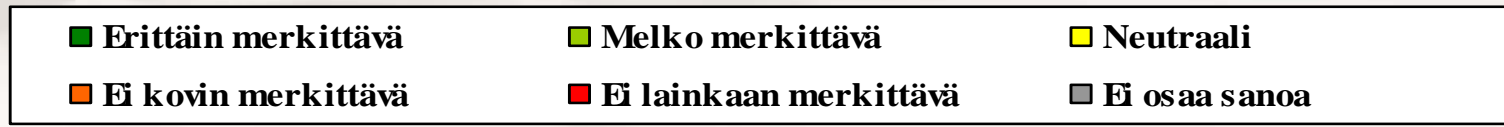
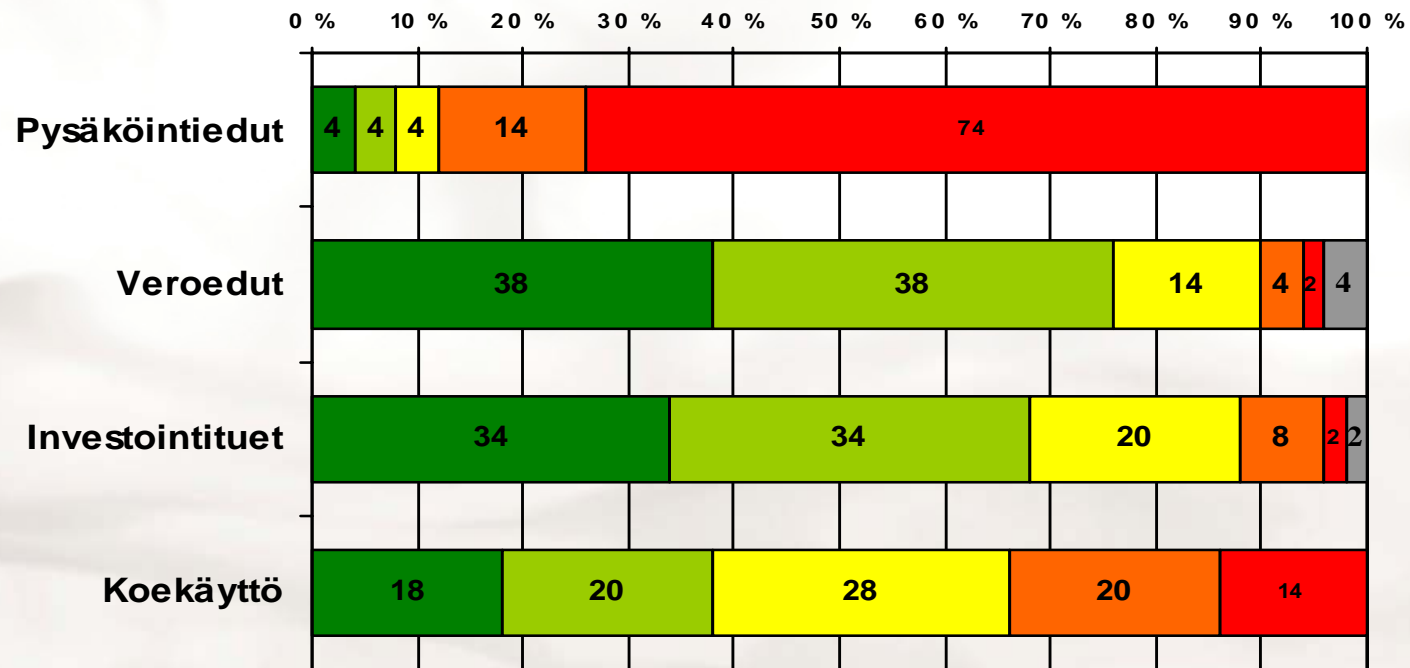

Ajokaluston tyyppi vaikuttaa investointitarpeiden koettuun haittavaikutukseen!

MUITA PÄÄTÖKSENTEKOON VAIKUTTAVIA ASIOITA

Biokaasuautojen käyttöönottoon mahdollisesti liittyvien porkkanoiden tärkeys

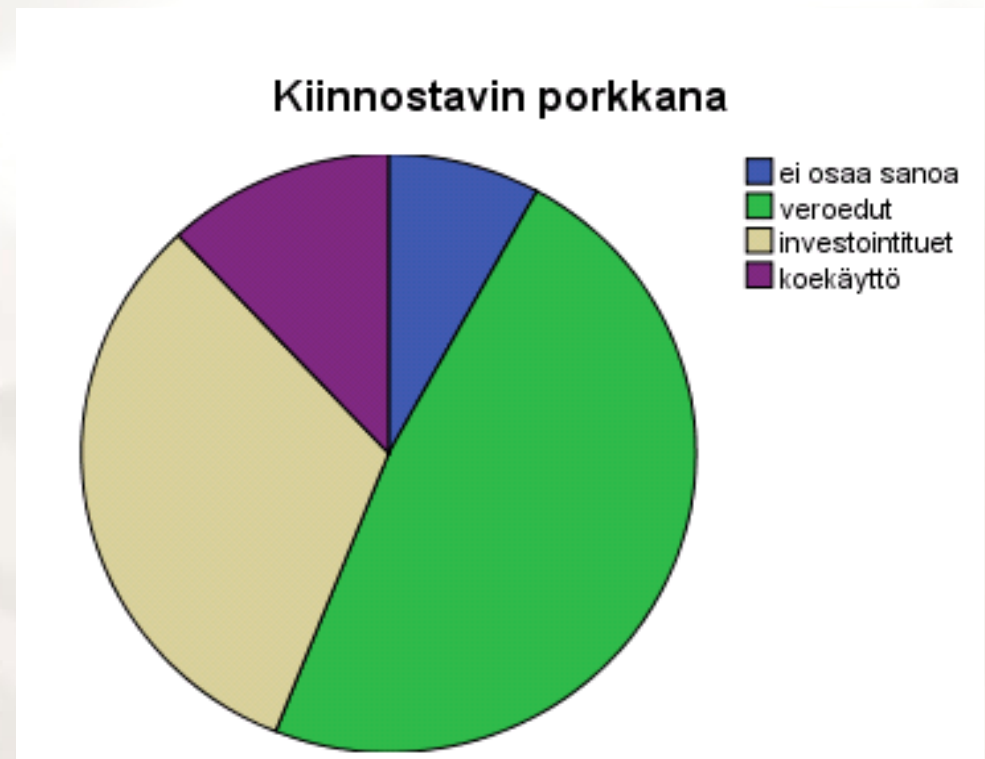
Kiinnostavin porkkana?

48 % veroedut

32 % investointituet

12 % pidempiaikainen koekäyttö

8 % ei osaa sanoa

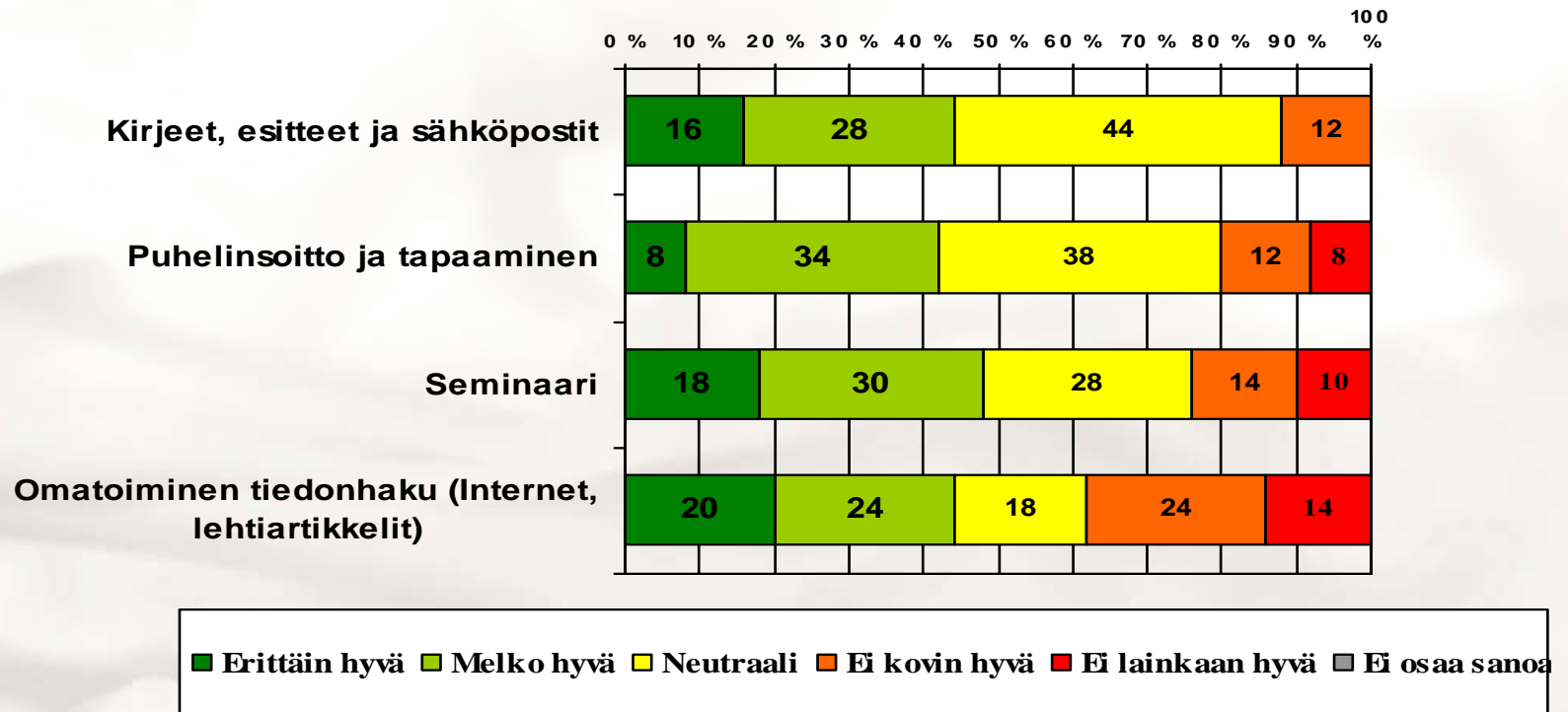

Informaatiotarpeet

Tärkeimmät seikat, joista yritykset tarvitsevat lisäinformaatiota voidakseen tehdä päätöksiä biokaasuautojen käyttöönottoon liittyen (max. 3 tärkeintä, luvut prosentteja haastateltavista):

Viestintäkanavat

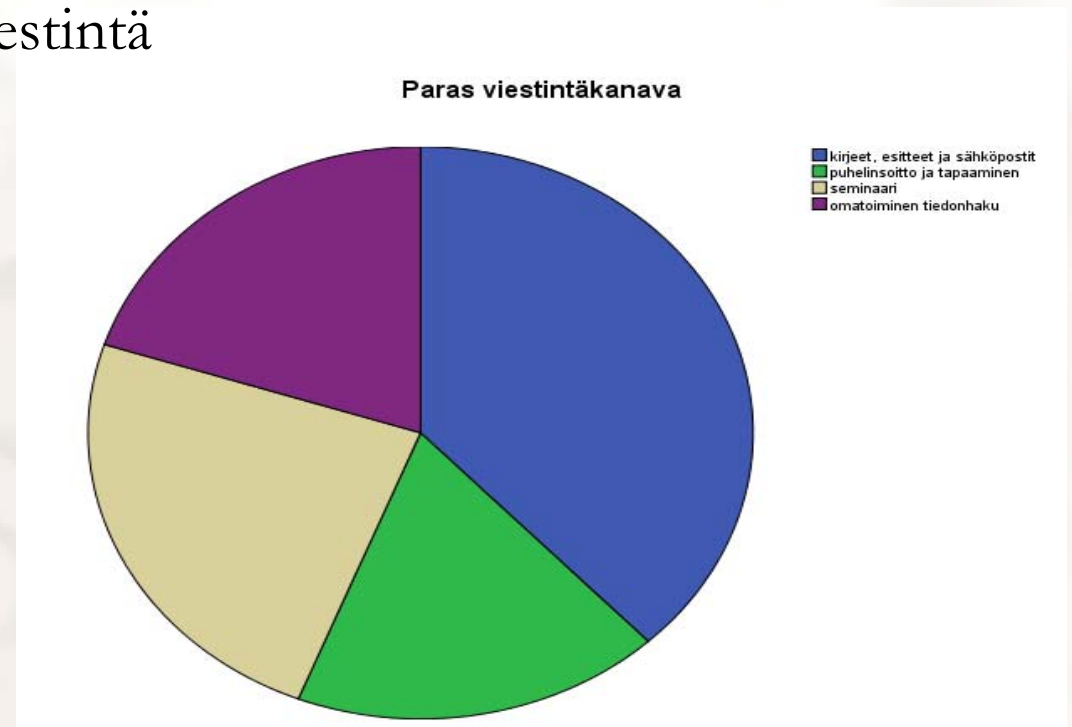
Paras tapa saada lisätietoa biokaasun liikennepolttoainekäytöstä?

38 % kirjeet, esitteet ja sähköposti

24 % seminaari

20 % omatoiminen tiedonhaku

18 % henkilökohtainen viestintä

KIINNOSTUS

Kiinnostus

Kiinnostus saada lisätietoa ja mahdollisesti jopa lähteä neuvottelemaan biokaasuautojen käyttöönotosta, mikäli biokaasua aletaan myydä Seinäjoen seudulla

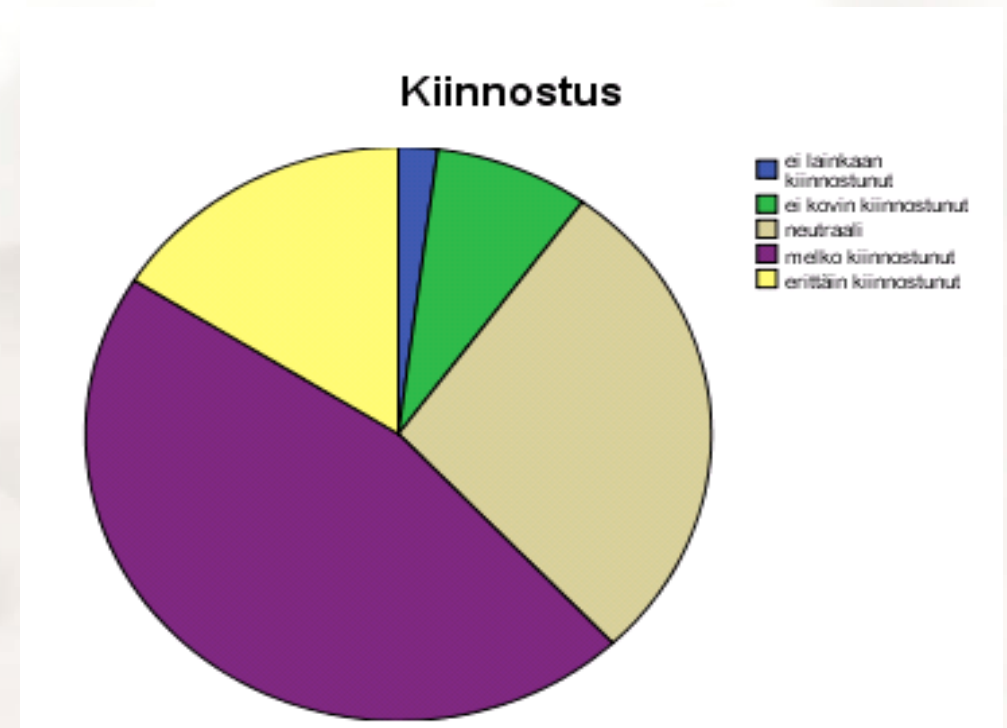
16 % erittäin kiinnostunut

46 % melko kiinnostunut

28 % neutraali

8 % ei kovin kiinnostunut

2 % ei lainkaan kiinnostunut

MARKKINOINTI- TIETOKANTA

Apua markkinointiin

Hankkeessa oltiin yhteydessä varsin kattavasti tutkittavien alueiden potentiaalisimpiin biokaasun käyttäjiin. Heidän tietoisuudestaan, kiinnostuksistaan, asenteistaan ja valmiuksistaan kerättiin arvokasta tietoa. Lisäksi he ovat nyt tietoisia hankkeesta ja biokaasun käytöstä liikennepolttoaineena, mikä helpottaa huomattavasti biokaasuajoneuvojen markkinoimista heille myöhemmässä vaiheessa.

Haastatelluista päätettiin kerätä markkinointitietokanta, joka sisältää yritysten nimet, kontaktihenkilöiden nimet ja yhteystiedot, kiinnostuksen asteen, tietotarpeen ja halutun tiedotuskanavan.

70 haastateltavaa antoi luvan tietojensa lisäämiseen tietokantaan myöhempää käyttöä varten. Kuusi kieltäytyi, seitsemältä ei kysytty.

Kiitos!

VaasaEMG

Vaasan Yliopisto

PL 700

65101 Vaasa

www.vaasaemg.com